

*Budapest XXI. Kerületi Széchenyi István
Általános és Kéttannyelvű Általános Iskola*

*Gyermekvédelmi
törvény szabályzata*

Protokoll a kortársbántalmazás elleni fellépéshez

A Budapest XXI. Kerületi Széchenyi István Általános és Kéttannyelvű Általános Iskola elkötelezett az iskolai agresszió és a kortársbántalmazás (bullying) megelőzésében, kezelésében. A tanuló személyiségét, emberi méltóságát és jogait tiszteletben kell tartani, és védelmet kell számára biztosítani a fizikai és lelki erőszakkal szemben. A tanulók e jogának védelmében megfogalmaztuk az iskolai zaklatással, bántalmazással kapcsolatos álláspontunkat és eljárásrendünket. Alapelvünk, hogy az iskolai közösségben a bántalmazás semmilyen formája nem megengedett, a bullying minden esetben következményekkel jár.

Az „Protokoll a kortársbántalmazás elleni fellépéshez” című dokumentum tartalmáról az iskolába lépéskor a házirenddel együtt minden tanulót, szüleit, nevelőszüleit és minden új dolgozót tájékoztatunk. (honlap, szülői értekezlet, osztályfőnöki óra. stb.)

Az útmutató célja:

- A bántalmazással kapcsolatos közös álláspont (zéró tolerancia) kialakítása
- Iránymutatás a bántalmazás kezeléséhez

A bántalmazás definíciója

A bántalmazás az agresszió speciális formája. Kortársbántalmazásról akkor beszélünk, ha a tanulót zaklatás vagy elnyomás éri, ha ismétlődően és hosszabb időn keresztül negatív cselekedetnek teszi ki egy vagy több más diák.

A bántalmazás az különbözteti meg a más jellegű agressziótól, hogy az alábbi három feltétel teljesül:

- az agresszív viselkedés vagy sérelem okozása **szándékos**
- **ismétlődően** történik
- olyan interperszonális kapcsolatban zajlik, ahol **hiányzik a kapcsolati egyensúly, egyenlőtlen a viszony**. Egyenlőtlen viszonyról akkor beszélünk, ha a bántalmazó(k) testileg erősebb(ek), kompetensebb(ek), népszerűbb(ek) vagy többen vannak.

Nem nevezük bántalmazásnak az egyszeri, egyenlő felek közötti konfliktust, közötti ugratást, önvédelmet, félreértést, akár verekedést – ezeket továbbra is iskolai fegyelmi ügyként kezeljük.

A bántalmazás fajtái:

1. Fizikai:

- a másik megütése, megrúgása, lökdösése, hajának tépése, stb.
- a másik személyes holmijának eltulajdonítása, elrejtése vagy szándékos megrongálása, stb.

2. Verbális (szóbeli):

- a másik kigúnyolása, gúnyneveken szólítása
- csúfolás
- szidalmazás
- fenyegetés, megfélemlítés
- egyéb

3. Szociális (kapcsolati):

- pletykák, hazugságok terjesztése egy személyről
- nyilvános megalázás, megszégyenítés
- kirekesztés a csoportból, közösségből, a másik személyének figyelmen kívül hagyása
- egyéb

4. Cyberbullying (online térben történő bántalmazás):

- erőszakos, fenyegető, megfélemlítő üzenetek küldése
- rosszindulatú dolgok posztolása valakiről
- személyes, kényes információk kipoztolása valakiről
- valaki más nevében posztolni olyan dolgokat, amik rossz színben tüntetik fel az illetőt („személyiséglopás”)
- szándékos kirekesztés egy csoportból
- egyéb

A bántalmazás szereplői

1. Bántalmazó(k)
2. Bántalmazott
3. Szemlélő(k)

A bántalmazás felismerése

A bántalmazás áldozatán észlelhetők lehetnek többek között az alábbi jelek:

- Az iskolai közösségből való távolmaradás vágyának megjelenése/erősödése
- A tanulmányi eredmények hirtelen romlása
- Alvási- és étvágyváltozások
- Maga is bántalmazó magatartást vesz fel
- Egyéb

A bántalmazás komoly negatív következményekkel jár minden közvetlenül (bántalmazott, bántalmazó) és közvetetten érintett (szemlélő) tanulóra nézve, ezért iskolai közösségünkben ez a viselkedés nem elfogadható.

A bántalmazás kezelése

Alapvető célok:

- A bántalmazás (de nem a bántalmazó személyének) elítélése, bántalmazó viselkedés megszüntetése
- A bántalmazott megerősítése, támogatása, védelme
- A bántalmazó és bántalmazott kapcsolatának helyreállítása

Az esetkezelés menete

I. A jelzés érkezése, fogadása, dokumentálása:

A Budapest XXI. Kerületi Széchenyi István Általános és Kéttannyelvű Általános Iskolában a kortársbántalmazások kezelésére **esetkezelő team** működik. A team tagjai (3.sz. melléklet) az iskola vezetője által felkért tanárok, munkatársak. A bántalmazáskezelő team tagjainak neve nyilvános, szerepel az iskola honlapján.

A bántalmazással kapcsolatos jelzés érkezik tanulótól, szülőtől, tanártól, egyéb személytől.

A jelzést az iskola igazgatójának elektronikusan a következő e-mail címre kell megküldeni: igazgato.szechenyi@delpest-tk.hu. A bejelentő nevét az adatvédelmi szabályoknak megfelelően bizalmasan kezeljük.

A beérkező jelzések az erre a célra kialakított jelzőrendszeri űrlapon rögzítésre kerülnek. A bántalmazáskezelés folyamatáról minden esetben jegyzőkönyv készül.

Az esetkezelést a team két tagja végzi. Ők – lehetőség szerint – nem állnak kapcsolatban (nem tanítják) sem a bántalmazottal, sem a bántalmazóval. A jelzés beérkezése után a bántalmazási helyzet feltárása érdekében külön-külön beszélgetést folytatnak a bántalmazottal és a bántalmazóval is.

II. Támogató beszélgetés a bántalmazottal

A támogató beszélgetés célja:

- a bántalmazási helyzet feltárása
- a bántalmazott támogatása

A segítő beszélgetés során a következő alapelvek érvényesülnek:

1, A bántalmazott védelmének biztosítása:

- fokozott tanári figyelem biztosítása
- potenciális védelmezők bevonása a bántalmazottal együttműködve

2, A kontroll visszaállítása:

- A bántalmazottat bevonják az esetkezelés folyamatába, a szükséges lépéseket előzetesen egyeztetik vele

III. Konfrontatív beszélgetés a bántalmazóval

Az esetkezelő team két tagja konfrontatív beszélgetést folytat a bántalmazóval.

A beszélgetés célja:

- a bántalmazó belátása, hogy amit tett, az nem helyes
- a bántalmazás leállítása

Az esetkezelő team tagjai egyértelmű üzenetet közvetítenek a bántalmazó felé: az iskolai közösségben nem megengedett a bántalmazás, ezért azt be kell fejeznie.

IV. A bántalmazó és a bántalmazott kapcsolatának helyreállítása

Iskolánk fontos célnak tekinti a bántalmazó és a bántalmazott kapcsolatának helyreállítását. Ennek érdekében az esetkezelés során nem a büntetésre helyezzük a hangsúlyt, hanem a jóvátételi szemléletet erősítjük. A bántalmazó jóvátételt ajánl fel a bántalmazottnak, amitől ő jobban érezheti magát. Fontosnak tartjuk, hogy a közösség felé is történjen jóvátétel. A jóvátételről írásos megállapodás készül.

V. A szűkebb közösség, a bántalmazásban érintett osztály bevonása

A bántalmazásban érintett osztály bevonása azt az üzenetet közvetíti a közösség felé, hogy nem tűrjük a bántalmazást, és egyetlen ilyen eset sem maradhat következmények nélkül. Ez egyrészt növeli a közösség, az osztály biztonságérzetét, másrészt segíti a védelmezői attitűd kialakulását.

Az osztály tájékoztatása az esetről az osztályfőnök és az egyik teamtag feladata az osztály előzetes tudására építve. A tájékoztatás előtt az áldozattal egyeztetnek, hogy mi hangozhat el a közösség felé.

VI. Utánkövetés

Az esetkezelés lezárása után két héttel a team újra leül a bántalmazottal és a bántalmazóval is külön-külön. Amennyiben a bántalmazás megszűnéséről és a jóvátétel sikerességéről számolnak be, az esetkezelés lezárul. Az utánkövetést három hét múlva megismételjük, hogy a folyamat sikerének tartósságát ellenőrizzük.

Amennyiben az esetkezelés nem vezetett eredményre, újra kezdődik a folyamat. A harmadik sikertelen esetkezelést követően szankciók lépnek életbe: a bántalmazó szóbeli vagy írásbeli figyelmeztetésben részesül, akár elbocsátásra is sor kerülhet. A szankciókat iskolánkban az igazgató határozza meg.

VII. A bántalmazó és a bántalmazott szüleinek a tájékoztatása

Az esetkezelésbe az iskola a szülőket nem vonja be, de az esetkezelés menetéről és fejleményeiről tájékoztatja őket.

VIII. Prevenció

Annak érdekében, hogy iskolai közösségünkben minél kevesebb kortársbántalmazási eset forduljon elő, több módon is igyekszünk megfelelő lépéseket tenni. Alsó tagozaton az osztálytanítók fokozott figyelmet fordítanak az érzelmi intelligencia fejlesztésére (pl. meseóra), felső tagozaton pedig a közösségépítés, az asszertív kommunikáció és az érzelmi intelligencia fejlesztése kiemelt feladat. A fentiekén kívül specifikusan a bántalmazásról (bullyingről) is tájékoztatjuk a tanulókat, a szülőket és a tanárokat egyaránt.

Törvényváltozás 2024. szeptember 01-től:

9. § A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 11. § (2) bekezdés c) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A gyermekvédelmi gyám a gyámhatóság kirendelő határozata alapján)

„c) ellátja a gyermek törvényes képviselőjét mindazon ügyekben, amelyekben nem a nevelőszülő vagy a gyermekotthon jár el a gyermek törvényes képviselőjében, és”

10. § (1) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény

17. §-a a következő (3b) és (3c) bekezdéssel egészül ki:

„(3b) Aki gyermekotthonban vagy nevelőszülőnél elhelyezett gyermeket hatósági határozat rendelkezése vagy a gyermekvédelmi gyám hozzájárulása nélkül fogad be, köteles haladéktalanul jelzéssel élni

a) a gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró járási (fővárosi kerületi) hivatalnál,

b) a rendőrségnél vagy

c) a (7) bekezdés b) pontja szerinti ingyenesen hívható telefonos szolgáltatás útján a szolgáltatás működtetőjénél.

(3c) A (3b) bekezdés szerinti jelzési kötelezettség 24 órán belül történő nem teljesítése esetén a (3b) bekezdés a) pontjában meghatározott szerv, valamint a gyermekvédelmi gyám szabálysértési eljárást kezdeményez.”

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 17. §-a a következő (4a)–(4d) bekezdéssel egészül ki:

„(4a) Ha az (1) bekezdésben meghatározott személy vagy szerv alkalmazottja, illetve vezetője kiemelt veszélyeztető okra utaló körülményt észlel, és haladéktalanul, de legkésőbb három munkanapon belül nem tesz eleget a (2) bekezdésben meghatározott jelzési vagy kezdeményezési kötelezettségének, vagy nem tesz feljelentést, büntetőjogi felelősségre vonásának van helye.

(4b) Ha az (1) bekezdésben meghatározott szerv alkalmazottja a (2) bekezdésben meghatározott jelzési vagy kezdeményezési kötelezettséget nem közvetlenül, hanem a szerv vezetője, vagy arra kijelölt személy útján gyakorolja, kiemelt veszélyeztető okra utaló körülmény észlelése esetén haladéktalanul, de legkésőbb három munkanapon belül köteles azt a szerv vezetőjénél vagy a kijelölt személynél kezdeményezni. A szerv vezetője vagy az arra kijelölt személy a kezdeményezést követő három munkanapon belül teljesíti a (2) bekezdésben foglalt kötelezettséget, amelynek elmulasztása büntetőjogi felelősségre vonással jár.

(4c) Ha a gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó szolgáltató munkatársa vagy a gyámhatóság ügyintézője a kiemelt veszélyeztető okra vonatkozó jelzésnek vagy kezdeményezésnek haladéktalanul, de legkésőbb három munkanapon belül nem kezdi meg a vizsgálatát, büntetőjogi felelősségre vonásának van helye.

(4d) A (4a)–(4c) bekezdés alkalmazásában kiemelt veszélyeztető okra utaló körülmények:

a) a gyermek szexuális bántalmazására utaló körülmények közül miniszteri rendeletben meghatározottak,

b) a gyermek fizikai bántalmazására utaló körülmények közül miniszteri rendeletben meghatározottak,

c) a gyermek elhanyagolására utaló körülmények közül miniszteri rendeletben meghatározottak és

d) a gyermek által megkísérelt öngyilkosság, ha a gyermek még nem részesül egészségügyi ellátásban, gyermekjóléti alapellátásban vagy gyermekvédelmi szakellátásban, illetve pszichés megsegítésben.”

Jelzőlap megküldése a Család- és Gyermekjóléti Központ/Szolgálat részére

A jelzőlapot (1. sz. melléklet, illetve a 2. sz. melléklet) a Család- és Gyermekjóléti Központ/Szolgálat részére a kozpont@hszi21.hu e-mail címre kell megküldeni, továbbá bűncselekmény gyanúja esetén a gyámhatóságot és a rendőrséget is értesíteni kell. A Gyvt. 17§ (2) bekezdése alapján a gyermek(ek) bántalmazására, elhanyagolására vonatkozó jelzést vagy kezdeményezést tevő intézmény, illetve személy adatait erre irányuló külön kérelem hiányában is zártan kell kezelni. A törvényi rendelkezés betartását szem előtt tartva úgy kell kitölteni, hogy a jelző személyre/intézményre utaló adatok, információk csak az elkülönített – zártan kezelendő – részben jelenjenek meg. Ezen adatokba csak a gyermekvédelem szakemberei, illetve a hatóság nyerhet betekintést.

Jelen Protokoll a kortársbántalmazás elleni fellépéshez c. szabályzatot a nevelőtestület a 2024. augusztus 30-án tartott nevelőtestületi értekezletén teljes egyetértésben elfogadta, az igazgató jóváhagyta.

Jelen Protokoll a kortársbántalmazás elleni fellépéshez c. szabályzat 2024. szeptember 01-től érvényes.

Budapest, 2024. augusztus 30.

Kőszegi Tibor
igazgató

Makara Rita
a nevelőtestület nevében

A bántalmazáskezelési protokoll során felhasznált szakirodalom:

- az ENABLE antibullying program (<http://enable.eun.org/>)
- Jármí Éva – Piros Vera: Az iskolai bántalmazás: bullying – N. Kollár Katalin – Szabó Éva (szerk.): Pedagógusok pszichológiai kézikönyve II., Osiris, Budapest, 2021. 266-268. o.
- 2024. évi XXX. törvény a gyermekek védelme érdekében egyes törvények módosításáról

1. sz. melléklet

JELZŐLAP - normál

A jelzést küldő neve és
elérhetősége

.....
.....

A jelzett személy, gyermek(ek)
neve:

.....
.....

Születési hely és
dátum:

.....

Anyja neve:

.....

Lakcím/ tartózkodási hely:

.....

TAJ szám:

.....

Gyermek esetében a szülő, gondviselő neve, címe,
telefonszáma:

.....
.....

A jelzés oka:

.....
.....
.....
.....

Mit tett a jelzést küldő a probléma megoldásának érdekében?

.....
.....
.....
.....
.....

Miben kéri a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat/Központ segítségét?

.....
.....

Dátum:

.....

alíírás

2. sz. melléklet

JELZŐLAP – bántalmazás, elhanyagolás esetén

A Gyvt. 17 § (2a) bekezdése alapján a gyermek(ek) bántalmazására, elhanyagolására vonatkozó jelzést vagy kezdeményezést tevő intézmény, illetve személy adatait erre irányuló külön kérelem hiányában is zártan kell kezelni. Kérjük, hogy a törvényi rendelkezés betartását szemelőt tartva a jelzőlapot úgy töltsse ki, hogy a jelző személyre/intézményre utaló adatok, információk csak az elkülönített – zártan kezelendő – részen jelenjenek meg. Ezen adatokba csak a gyermekvédelem szakemberei, illetve a hatóság nyerhet betekintést.

A gyermek(ek) neve, tartózkodási helye (továbbá természetes személyazonosító adatok- pl. anyja neve, TAJ száma):

.....
.....
.....
.....
.....

A szülő, gondviselő neve, címe, telefonszáma, elérhetősége:

.....
.....
.....
.....

A jelzés oka, az érzékelt probléma leírása:.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
Zártan kezelendő adatok!

Tett-e valamit a jelzést küldő a probléma megoldásának érdekében? Ha igen mit?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Milyen megoldást lát szükségesnek a gyermek(ek) számára?

.....
.....
.....
.....
.....

Javasolt ellátás/intézkedés (jelölje a megfelelőt!)

alapellátás védelembe vétel ideiglenes hatályú elhelyezés nevelésbe vétel

A jelzést küldő neve/megnevezése és elérhetősége:

.....
.....
.....
.....
.....

Dátum:

.....

aláírás

3. sz. melléklet

Az esetkezelő team tagjai

1. Jákli Zsófia
2. Márkus Éva
3. Fabók Ágnes
4. Kincses Ernő

